

Prezentacija GASTHAUS POLYMATH

Datum: 12. februar 2007

Kraj: Cankarjev dom, dvorana M3/4

Samo Gosarič: Pozdravljeni, sem Samo Gosarič, pozdravljam vas v imenu celotne skupine. Kar boste videli, je predstavitev predloga nove inštitucije, ki smo ga oblikovali v okviru delavnice v zadnjih štirih dneh. Naš namen je odpirati polje, kaj je lahko inštitucija, premisliek, kaj je lahko in kaj ni in smo pripravili konkreten predlog. Najprej bi prosil Sašo Nabergoj, da poda okvir, v katerem se je delavnica odvijala.

Saša Nabergoj: Najprej vas v imenu Zavoda SCCA-Ljubljana lepo pozdravljam. Veseli me, da je bila delavnica in predavanje Clémentine Deliss prispevek k razmišljanju o različnih modelih, ki bi lahko prispevali k vzpostavitvi neke inštitucije sodobne umetnosti, ki bi v našem prostoru odprli neke novosti. V sami zgodbi moram najprej seči malo nazaj. Rada bi poudarila sodelovanje na dveh nivojih, v okviru dveh inštitucij: SCCA, Zavoda za sodobno umetnost-Ljubljana in Maske, oziroma znotraj njih - dveh programov, ki se oba ukvarjata z izobraževanjem. Govorim o Svetu umetnosti, Šoli za sodobno umetnost, katere deseto leto poteka ravno letos, in Maskinem Seminarju scenskih umetnosti, ki se odvija, mislim, da sedmič letos. Tokratno sodelovanje je namreč drugo v seriji, s katero upam, da bomo tudi nadaljevali, ker gre za neko smiselno sodelovanje dveh sorodnih inštitucij, dveh programov, ki sta se začela iz zelo podobnih nagibov, in sicer z željo izobraževati bodoče profesionalce na teh dveh dokaj širokih področjih in ki do lanskega leta, razen sporadičnih obiskov predavanj, niti nista sodelovali.

Drugo sodelovanje, ki je ravno tako bistveno tudi pri mojem razumevanju našega dela v prihodnje, je sodelovanje s Clémentine Deliss, ki smo jo prvič srečali pred šestimi leti. Takrat je v okviru serije predavnj Sveta umetnosti govorila o Metronomu, to je bil projekt, ki ga je razvila kot neke vrste raziskovalno prakso v nasprotju s sicer prevladujočim formatom razstav, ko gre za prevladujoče kuratorsko delo na področju sodobne vizualne umetnosti. Že takrat in v naslednjih letih je Clémentine začela delovati v okviru umetnostnih akademij in zadnje štiri leta se je ukvarjala z vprašanji bodoče akademije. Ravno zaradi tega je sodelovanje obeh seminarjev in Clémentine ključno v tem trenutku, kajti tako Seminar scenskih umetnosti kot Šola za sodobno umetnost se v zadnjem času ukvarjajo ravno z vprašanjem vzpostavitve nekega novega modela bodoče organizacije, bodoče inštitucije, ki bo še naprej izobraževala bodoče kustose, teoretike, pač celotno paleto profilov, ki jih dandanes

najdemo, ko se ukvarjamo tako s scensko kot vizualno umetnostjo. Clémentine je svojo bodočo akademijo umetnosti zasnovala predvsem znotraj različnih umetnostnih inštitucij, v katerih je delovala in v vseh teh štirih letih raziskovalnega projekta – ne gre namreč za nek konkreten projekt fakultete, ki bi se zgodil v realnem prostoru v kratkoročnem času, gre bolj za razmišljanje in raziskavo načinov, vsebin, strukture, ki bi bili smiselni, ko razmišljamo sploh o neki taki zadevi. Obenem se vse to ukvarja v času, ko se tudi obstoječe inštitucije ukvarjajo ravno z razmislekom o svoji strukturi, praksi, o svoji metodi, tako da je to stvar, ki se je začela tudi na univerzitem nivoju pred leti dogajati – ne samo zaradi uvedbe bolonije, ampak tudi zaradi razmisleka o sami strukturi, o samih vsebinah, ki so bile do sedaj pač zelo podobni po celem svetu.

Po vseh teh štirih letih raziskav je Clémentine prišla do precej zanimiv izhodišč, vprašanj, ki jih je za naše potrebe formulirala v tri sklope vprašanj. To so trije sklopi, o katerih lahko berete tudi na teh listih, ki se ukvarjajo z vprašanjem, kakšna je bodoča akademija ali katerakoli inštitucija, ki bi se ukvarjala z izobraževanjem, kako se soočamo v tem globalnem svetu s to novo potrebo, nujno po mobilnosti, kake so modeli, ki jih lahko vzpostavimo čisto konkretno znotraj take inštitucije, kako lahko vzpostavimo mednarodna povezovanja, profesorje, ki poučujejo na različnih akademijah, kako prenašamo vsebine iz enega prostora v drug, kdo se ljudje, ki jo sploh osnujejo tovrstno inštitucijo, kakšna so znanja, ki so potrebna dandanes za ukvarjanje s sodobno umetnostjo, za delovanje znotraj tega polja in nenazadnje, kakšni so sploh posamezniki – ta polimatičnost, ki jo izpostavlja v enem od sklopov, skratka, kaj pomeni ta raznolikost, ki se tudi dandanes zelo pojavlja v tem svetu in svetu umetniške produkcije, kjer umetniki zelo pogosto presegajo ta svoja »ozka polja siceršnjega delovanja«, kakor tudi pri predavateljih, kustosih in kritikih in tudi kako sploh pristopimo k raziskovanju, ki danes samo po sebi vsebuje interdisciplinarni pristop.

To so bila vprašanja, s katerimi smo se v skupini, ki je zelo raznoliko sestavljena, v njej so posamezniki, ki imajo zelo različne delovne izkušnje in izrabili smo te 4 dni intenzivnega dela, da smo na podlagi vprašanj, ki sem jih malo nakazala in ki bodo prišla ven skozi predstavitev konkretnega projekta in ki bodo postavili temelje, nek okvir nove inštitucije, v kateri bi tudi samo delovali. Zdaj pa najbolje, da si jo kar pogledamo.

Samo Gosarič: Hvala Saša. Jaz bi še dodal, da smo mi v teh dneh že operirali kot neke vrste Future Academy na enakopravni bazi in smo prevzeli predlog, ki ga je podal Tevž Logar in ga skupaj razvijali naprej.

Tevž Logar: Predlog se je rodil na podlagi osebnega poriva. Ko sem pregledoval vprašanja, so se mi ob tem odpirala vedno nova vprašanja, ki so me privedla do zaključka, da je najbolje, če vsa vprašanja začnem reducirati. Prišel sem do točke, ko sem ugotovil, da je posameznik zelo pomemben, pa naj gre za delovanje v okviru institucije, bodoče delujoče institucije neformalnega izobraževanja itd. Bodoča institucija se mi je porodila v obliki penziona, nekega guesthouse-a. Veliko število ljudi se vsako leto ob določenih obdobjih sooča s pritiskom izpolnjevanja razpisov, pridobivanja financ in ko na koncu potegneš črto, prideš do zaključka, da si investiral zelo veliko, dobil pa skoraj nič. Zdi se mi, da bi morala biti bodoča institucija samozadostna. Penziona sem se domislil, ker obožujem morje, obstajala bi servisna dejavnost in produkcijski del, ki bi se financiral iz dela servisne dejavnosti, bodisi izobraževanja bodisi nudenja spanja, hrane. Takšna institucija mi je blizu, ker se mi zdi, da bi bila lahko vsa energija, ki jo namenimo pridobivanju javnih financ, usmerjena v produciranje dogodkov, razstav, predavanj, delavnic. Nekaj več o sami strukturi pa v nadaljevanju.

Samo Gosarič: Hvala Tevž. Zdaj bo pa Vasja Nagy predstavil samo organizacijsko strukturo, predlog, kako bi bila ta inštitucija strukturirana, kako bi se povezovala v prostor in tudi predstavil samo lokacijo, ki smo jo nekje vmes našli.

Vasja Nagy: Pozdravljeni. Na projekciji vidimo stavbo, ki se nahaja v Piranu in je bivša porodnišnica, ki je zdaj že vsaj deset let prazna in seveda čaka, da jo napolnimo z neko vsebino, ki jo bo potem ekspanzirala v sam lokalni prostor. Kar se pa tiče same funkcionalne strukture inštitucije, ki smo se jo zamislili, je osnova naša skupina (*začne risati strukturo*), skupina moderatorjev, to smo mi, sestavljeni na nek polimatičen način - izhajamo iz različnih področij in ta osnova je tudi povezana z nekimi zunanjimi, v mreži, ki smo si jo ustvarili s preteklim delom, s potovanji, s štipendijami, smo spoznali določene ljudi, ki jih mi povabimo k sodelovanju kot gostujoče raziskovalce. Želel bi tukaj poudariti, da ne gre za profesorje, ampak za raziskovalce. Oni se ne izpostavljajo tukaj kot tista osnovna, klasična avtoriteta nekega normalnega oziroma ustaljenega šolskega sistema, temveč funkcionirajo po neki recipročnosti izmenjavanja določenih znanj. Ta mreža, ki smo si jo seveda mi sami z določenimi potovanji ustvarili, zdaj prihaja v naš prostor in nekako je tudi pričakovano, da oni že imajo med samo – pričakovano: lahko ja, lahko ne, to so čisto hipotetične zadeve - določene povezave in s tem tudi vnašajo v ta prostor svojo mrežo. Komu je namenjen prostor – to so na nek način potujoči študenti – tukaj ne gre za klasičen vpis, da bi rekli: pridemo in se vpišemo, študiramo štiri leta, dobimo diplomu, smo strokovnjaki, ampak gre za zelo fluidno

situacijo, ko določeni ljudje, željni komunikacije in izmenjavanja znanj, prihajajo in odhajajo v prostor, seveda v sodelovanju z raziskovalci in moderatorji, ki so stalna baza, ki operira s samim prostor. Porodnišnica v Piranu je seveda nekako imaginativen prostor kot možnost, ki bi se lahko uresničila in seveda vpeta v lokalno skupnost. Zato da ima lokalna skupnost sploh interes, da se pojavi neka takšna inštitucija na njenem področju, smo si zamislili v tej inštituciji tudi dejavnost, ki pravzaprav direktno komunicira z lokalno skupnostjo in to je izobraževalni servis v obliki raznih delavnic, mogoče tudi v sodelovanju z recimo devetletko, so to npr. izbirni predmeti, se pravi - pridejo drugi naseljevalci te inštitucije, ki so pogojeni z nekimi dnevnimi migracijami. Drugi del, ki se dogaja kot stik z javnostjo, se pravi (*pokaže na osrednji del narisane inštitucije*) tukaj imamo neke raziskave, ki se dogajajo v komunikaciji med temi tremi nivoji, je seveda produkcija določenih znanj, ki so potem aplicirana spet navzven: ali v obliki prezentacije umetniške produkcije ali so to performansi, razstave, predavanja, ki potem vračajo v lokalno skupnost svoje stvari in tudi na nek način vračajo v širšo skupnost, ker ni smiselno danes govoriti o zapri lokalni skupnosti, z vso to sodobno komunikacijo grejo stvari zelo široko naokrog.

Ta del produkcije, ki je v povezavi z lokalno skupnostjo, lahko funkcionira tudi kot en delež, seveda manjši delež samofinanciranja te inštitucije.

Samo Gosarič: Hvala Vasja. Zdaj pa en predlog, ki smo ga pripravili, predvsem, kako bi se lahko inštitucija sama financirala v povezavi z lokalnimi skupnostmi, bosta predstavljala Maja Šorli in Andraž Golc, predvsem tisto, kako ponuditi izobraževalni servis.

Andraž Golc: Ja, tako je. Kakor smo danes že nekajkrat slišali, pomemben element naše nove ustanove bi bil, da se je sposobna kar se da sama financirati, se pravi - da je produkcijsko neodvisna. In poleg penziona, ki prinaša nek del dohodkov, je ta izobraževalna dejavnost kot je nudenje izobraževalnih delavnic, v obliki pouka in tudi inštrukcij, kar bom še pojasnil, in naj bi predstavljal svoj nek delež.

Maja Šorli: To izobraževanje – ga želiva vpeljati, ne na način kot samo: »to nam bo prineslo denar«, ampak tudi kot nekaj, kar nam je v zadovoljstvo in česar smo zmožni. Kot je rekel Andraž, lahko gre tukaj za inštrukcije – ena na ena. Lahko inštruiramo – kaj?

Andraž Golc: Osnovne misli so bile osnovnošolski, srednješolski predmeti, ampak predvsem glede na sposobnosti vsakega izmed nas. Ker najbrž je potrebno razjasniti kontekst. Na idejo

sva prišla oba kot študentka dramaturgije, ki se tekom svojega študija za prihodke poslužujeva marsičesa, ne ravno v zvezi z dramaturgijo, pač poučevanja konkretno. Se pravi, Maja Psihologijo ...

Maja Šorli: Lahko pa učimo tudi šah, lahko učimo jogo, pač karkoli, da nam je v veselje, da smo tega zmožni, ker verjamemo, glede na to, da smo tako povezani z umetnostjo, da je to en del naših dejavnosti, smo zmožni dati drug način poučevanja, mogoče malo bolj širok, bolj kompleksen, plus - to je tudi en način, s katerim razvijamo samega sebe. Mi kot moderatorji oziroma tudi ljudje, ti raziskovalci, ki bi prišli, lahko bi tudi njim omogočili, če bi jih to zanimalo, da bi se povezovali z najmlajšimi, lahko tudi vrtec, lahko osnovna, srednja šola, pa do vseh starosti.

Andraž Golc: Pomembno je poudariti, da bi se ta izmenjava znanja poleg naju – tega ne bi vsega midva vodila, gre pač zato, da ljudje, ki pridejo z nekim namenom nekaj naredit, tudi vsak od nas ima svoja znanja, področja zelo specifična, in tudi ne vedno v zvezi s tem, kar študira. Tako da se zdi pametno, da bi se tega poslužili in bi vsak od nas to predal naprej. Seveda za neko primerno ceno.

Samo Gosarič: Do sedaj je bilo že dosti govora o fluidnosti, nehierarhičnosti. Teja Rot je pripravila predlog, kako strukturirati védenje oz. način posredovanja védenja, ki bi bil lahko tudi specifično za naše institucije.

Teja Rot: Kot vidimo na sliki, se Gasthaus nahaja v Piranu, kar pa še ne pomeni, da bi moral biti izoliran. Izhajam iz povsem enostavne predpostavke, da geografija dandanes ni več pomembna. Vse se dogaja online, skačemo s tematike na tematiko, z enega načina razmišljanja na drugega, iz kulture v kulturo, z ene spletne strani na drugo. Skušamo zajemati čim več informacij in ni več pravih definicij, s katerimi bi lahko operirali in bi obstale. Porajajo se nove ideje in ustvarjamo nove svetove.

V povezavi s tem tudi memorizacija zahteva prenavljanje, nadgrajevanje, posodabljanje. Zamislila sem si nekakšno obliko *Codes of Practice*, ki bi temeljila na principu semplanja – to razumem kot način ustvarjanja, preizpraševanja pomena. Šlo bi za zbiranje materialov ljudi, ki bi zahajali v Gasthaus, pa tudi neznancev z ulice, ki bi jih tovrstno podajanje informacij zanimalo, zbirali bi tudi dokumentacijo z različnih izobraževalnih institucij. Nastal bi nekakšen patchwork idej in zamisli, vednosti. Ustanova bi se vključevala tudi v izobraževalne

aktivnosti Gasthausa in prerazporejanje tamkajšnjih vlog oz. iskanje *kontekstov udeležbe* naših gostov, popotnikov, študentov, raziskovalcev, pa tudi samih moderatorjev, saj gre za princip učenja skozi učenje in ne poučevanje. Dokumenti bi bili dostopni tudi online in organizirani po tematskih sklopih.

Samo Gosarič: Toliko o predlogu. Prosim Clémentine, da zaokroži temo.

Clementine Deliss: Obviously I've learnt Slovene immediately within one week of being here! Well, I can't speak Slovene at all, I think *prosim* is the only word I know. But I want to thank everybody here from the Gasthaus Polymath. I would like to begin by talking a little about the general context and then where these ideas have come from. I came to Ljubljana on the invitation of Laboratorium/World of Art/SCCA and Maska with in the brief that I was here to work with a group of professionals and come together and think about ten years beyond the Soros Centre at a kind of crucial moment when people are looking at institutions, at education and looking also at production in art. In other words, trying to come away from the current division of work: first you are educated, then you have a bit of experience, then you maybe write a proposal, then you get some grants, then you make work and then you exhibit it or you perform it. To try and reconfigure this rather artificial way of working. And to understand what kind of institution, in the most positive sense of the term, would enable artists of different kinds to participate in it, artists who also had polymathic approaches, in other words, could take on accountancy, could take on different areas that one needs today in order to survive, in order to respond to important intercultural and interdisciplinary issues. And to basically work out how you would set up an institution, a way of working and collaborating that might include questions of education but not as a service for some broad vision of the audience of the whole world coming and appreciating your work. So something a little bit more precise. I came here on Monday and we started working on Tuesday morning and we worked for the next three days. So this is the result of approximately 12 hours of work together. Everything that you heard today came out of the interests of each of these people whom I met for the first time and whom I regard as professionals. I didn't want to work with them as students because as far as I'm concerned there's a very fine line between the ideas that you develop when you are studying and the reality of the professional world that will face you. And a good institution is one that makes that membrane, that division actually thinner and thinner.

Let's begin with Tevž's idea of what came out of the first day of the seminar where suddenly, after talking about informal education he turned around and said he was interested in: »Well, something like a Pension« which he then translated as a Gasthaus. So we had a structure and we've been talking about mobility, and how you can deal with movement in art practices. And it became interesting to think of this space that we have now appropriated in Piran as a multiple kind of a space, not a space where just one thing would happen but as a structure that have the the potential of being mobile and polymathic within it. And Vasja's interest in developing the structure comes from a real interest in trying to set up something similar in Koper or Piran. So these are very clear visions. Equally, with Andraz and Maja the question was what do we do, what are we doing when we're not sitting in this wonderful room talking to one another? You know, how do you make money, how do you survive? And I'm impressed that both of them teach. So these are questions of not teaching like-minded people but teaching other people psychology, chess, yoga..., and of trying to find different formats for an economy not just the one »I've got to go and get public funds of the state«. And Teja's notion of a library is potentially the only way forward. We don't know quite how it would work, but the combination of people passing through the Gasthaus and then this repository of information, the way of using it, the nurturing of respect within the appropriation of knowledge from different places... And there are two people here who are not peripheral at all, Alja and Samo because both of them have been involved in the question of hospitality, and this whole issue of somebody coming in from outside. So I'm very pleased that we got this far in the project and I didn't expect us to get to the point where, very professionally, without waiting for 1,5 hours and long explanations but in 20 minutes you have this business proposal for Gasthaus Polymath. So I guess it's over to you and with Sasa's help I hope we can have a discussion about this, how realistic you think it is, does it correspond to your ideas, what could you imagine, and everybody is here to answer your questions, to hear your opinions. Thank you.